

Ευτύχης Μπιτσάκης *Ενός κακού, μύρια...**

Και έτσι η Αθήνα απέκτησε μετρό! Κατ' αρχήν ναι, παρόλο που το μετρό δε θα λύσει το κυκλοφοριακό, ακόμα και όταν θα ολοκληρωθεί. Το ερώτημα όμως δεν είναι αν έπρεπε να γίνει μετρό, αν είναι ωραίο (δεν πήγα να το δω, αλλά φαίνεται ότι είναι ωραίο), τι θα γίνει με τα αρχαία, αν υπάρχουν τεχνικά προβλήματα κ.λπ. Το βασικό ερώτημα είναι: *γιατί η Αθήνα να αποκτήσει μετρό;* Η απάντηση είναι απλή: Μια πόλη 5 εκατομμυρίων έχει ανάγκη από μετρό. Οι άνθρωποι κάποτε περπατούσαν πάνω στη Γη. Στις σύγχρονες μεγαλουπόλεις πρέπει να ταξιδεύουν στα έγκατά της. Αυτό θα πει πρόοδος —καπιταλιστική ή πρώην «σοσιαλιστική».

Γιατί δε θα λυθεί το κυκλοφοριακό, όταν θα έχουν ξοδευτεί μερικά τρισεκατομμύρια; Επειδή, απλούστατα, δε χωράμε στο Λεκανοπέδιο!

Πώς φτάσαμε λοιπόν εδώ; Η ιστορία εί-

ναι γνωστή: Κατοχή και Εμφύλιος. Φτώχεια και εγκατάλειψη της υπαίθρου. Το μαχαίρι του παρακρατικού και το μαστίγιο του χωροφύλακα. Οι χωριάτες άφησαν τα χωριά για να σωθούν ή ελπίζοντας σε μια καλύτερη ζωή (δεν ήξεραν οι δόλιοι τι σημαίνει καπιταλισμός. Τώρα οι πιο πολλοί χτυπούν το κεφάλι τους). Έτσι λοιπόν «αναπτυχθήκαμε»: δρόμοι, ξενοδοχεία και η όποια βιομηχανία συγκεντρωμένη στο Λεκανοπέδιο και στο Θριάσιο πεδίο.

Αναπτυξιακή πολιτική με βάση τα κοντόφθαλμα συμφέροντα του ελληνικού καπιταλισμού. Ανάπτυξη που δε στηρίχθηκε κυρίως στις μόνιμες πηγές του πλούτου. Αυτή ήταν η αναπτυξιακή πολιτική των κυβερνήσεων της Δεξιάς και του Κέντρου. Αλλά πριν 20 χρόνια αποκτήσαμε «σοσιαλιστική κυβέρνηση» και έκτοτε, τον περισσότερο καιρό, μας κυβερνούν σοσιαλιστές. Τι έγιναν λοιπόν οι βροντερές διακηρύξεις

* Το κείμενο αυτό δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα *Τα Νέα* (18/2/2000).

για αποκέντρωση; Απλώς έμειναν! Και επί ΠΑΣΟΚ συνεχίστηκε η ίδια «αναπτυξιακή» πολιτική, με την Αθήνα απύθμενο πηγάδι να ρουφάει προϊόντα, χρήμα και ανθρώπινες υπάρξεις. Έτσι φτάσαμε στο τέλος της περιφημής χιλιετίας.

Και τώρα, τι; Νέα «χιλιετία», νέες τεχνολογίες, νέες «αξίες», νέα ήθη. Χιλιετία της ταχύτητας! Εποχή του παρασιτικού χρηματιστικού κεφαλαίου και των αεριτζήδικων επαγγελμάτων, που κατά τον κύριο Ανδριανόπουλο (και όχι μόνο) είναι τα κατ' εξοχήν παραγωγικά! Αιών της αδιάκοπης επιτάχυνσης. Εθνικές οδοί, Εγνατίες, περιφερειακές, ανυψωμένες και υπόγειες διαβάσεις στην αθηναϊκή κόλαση, μετρό, αεροδρόμιο το πιο σύγχρονο (και το πιο δαπανηρό) της Ευρώπης. Χρηματιστήριο, τζόγος, απορύθμιση της «αγοράς» εργασίας, ανεργία, υπηρεσίες ως νέα μορφή «παραγωγικής» απασχόλησης!

Πρόοδος: το ιδεολόγημα του πρώιμου αλλά και του όψιμου καπιταλισμού. Φυσικά είμαστε υπέρ της προόδου, αλλά ποιας προόδου, με ποια κριτήρια; Κάθε πρόοδος στην επιστήμη και στην τεχνολογία, έγραφε ο Μαρξ, κατέληγε στη μεγαλύτερη εκμετάλλευση της εργατικής δύναμης. Έτσι η πρόοδος στον καπιταλισμό ισοδυναμούσε με θεομηνία. Μετατρέπονταν σε «μαρτυρολόγιο του παραγωγού».

Ας αφήσουμε το γενικό. Ας έλθουμε στα δικά μας —στα οικεία κακά. Λοιπόν ανάπτυξη, πρόοδος, πληροφορική, ποδόσφαιρο και χρηματιστήριο. Ωραία! Με τι κριτήριο θα αποτιμήσουμε την πρόδοό μας; (Παραλίγο να γράψω την τύφλα μας!). Με ένα και μοναδικό: την ποιότητα και το νόημα της καθημερινής ζωής των ανθρώπων. Λοιπόν τι μας προσέφερε η ανάπτυξη και η πρόοδος; Μια απέραντη, άσηχημη τοιμε-

ντούπολη, όπου οι άνθρωποι ζουν και τα παιδιά μεγαλώνουν σε διαμερίσματα-θήκες (θήκες, αν δεν κάνω λάθος, σήμαινε κάποτε τάφοι), χωρίς ήλιο και χωρίς αέρα, χωρίς γείτονες, χωρίς φίλους, με μόνη συντροφιά την τηλεόραση. Μια πόλη όπου οι άνθρωποι τρέχουν σαν τρελοί κυνηγώντας τον επιούσιο, ή κυνηγώντας το χρήμα. Ένα σύνολο ανταγωνιστικών σχέσεων που εκμηδενίζουν την ανθρώπινη αλληλεγγύη, που δημιουργούν άτομα εγωιστικά και μοναχικά, άτομα που κάποιες στιγμές συνειδητοποιούν το υπαρξιακό κενό για να ξαναπέσουν αμέσως μετά στον αγχωτικό μαραθώνιο της επιβίωσης ή του πλουτισμού. Ένα σύνολο σχέσεων που οδηγούν στα ναρκωτικά και που εκτρέφουν το έγκλημα.

«Μετρό, μπουλό, ντοντό» [μετρό, δουλειά, ύπνος], λένε οι παρισινοί, ειρωνευόμενοι τον ψυχικό και πνευματικό «πλούτο» που προσφέρει στους πολλούς «η πόλις του Φωτός». Στις σημερινές ταρατσουπόλεις όπου κυριαρχούν οι ανταγωνιστικές σχέσεις, ο γενικευμένος σιωπηλός πόλεμος, το ανθρώπινο ον εκκενώνεται από την ιστορικά κατακτημένη ουσία του. Με δυο δεκαετίες καθυστέρηση, βαδίζουμε και μεις τον ίδιο δρόμο, περήφανοι, κατά τις κυβερνήσεις μας, που θα μπορούμε στην ΟΝΕ! Τυφλοί και χαζογελώντας, κατεβαίνουμε τον Αχέροντα.

Γιατί; Επειδή αυτή είναι η δυναμική του κεφαλαίου, παγκοσμιοποιημένου ή τοπικού. Και το πρώτο θύμα, η εργατική τάξη, για την ώρα κοιμάται, χαζεύει τις βιτρίνες, αγωνίζεται να περάσει στην τάξη του μικροαστού (Λένιν). Ως τότε; Ως τότε ας χαϊρετίσουμε το Μετρό! Ανόητοι θα είμασταν να πετάξουμε τα τρισεκατομμύρια για την αναγέννηση της υπαίθρου; Ενός κακού, μύρια έπονται!...